

บทที่ ๓.

ระเบียบวิธีวิจัย

การวางแผนงานวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ ทศนคติและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาวบ้านแม่สอย ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยแบบ Ex-post Facto คือ ศึกษาสาเหตุของผลที่เกิดขึ้นแล้ว ดังนั้นจึงวางแผนงานวิจัยที่เรียกว่า การวิจัยแบบกลุ่มเดียว สอววัดครั้งเดียว (One - Shot Descriptive Study)

ประชากร

ประชากร คือ ชาวบ้านในตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้รวมตัวกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จำนวน 500 หลังคาเรือน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) คือ ครึ่งเรือนในกลุ่มประชากรมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน การหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ใช้การคำนวณจากสูตร (อำรุง จันทวานิช, 2522)

$$n = \frac{P(1-P)}{\frac{e^2}{z^2} + \frac{P(1-P)}{N}}$$

$$n = \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง}$$

p = อัตราส่วนของกลุ่มประชากรที่กำหนดจะสู่มในที่นี้ใช้ 50 %
 ฉะนั้นค่า $P = 0.50$

e = ค่าความผิดพลาดจากจำนวนตัวอย่างในที่นี้ใช้ 5 % ฉะนั้นค่า
 $\ell = 0.05$

z = ค่าของพื้นที่ในโค้งปกติ (Normal Curve) ที่ระดับนัยสำคัญ
 จุดใดจุดหนึ่ง ในที่นี้คือระดับนัยสำคัญ 0.05 ฉะนั้นจะได้ค่า
 z ในโค้งปกติ = 1.96

n = จำนวนประชากร ในที่นี้ได้แก่จำนวนครัวเรือนที่รวมตัวกันอนุรักษ์
 ป่าไม้ต้นน้ำลำธาร ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัด
 เชียงใหม่ คือ จำนวน 500 ครัวเรือน

เมื่อแทนค่าในสูตรแล้ว จะได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 208 ครัวเรือน แต่เพื่อให้ได้
 ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสมบูรณ์ และชัดเจนขึ้น จึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น เป็น 250 ครัวเรือน
 โดยในแต่ละครัวเรือนจะทำการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน คู่สมรส หรือบุตรก็ได้ ครัวเรือนละ
 1 คน ที่ได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ต้นน้ำลำธาร เพื่อเก็บข้อมูลจนครบจำนวน

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ โดยศึกษาเกี่ยวกับความศรัทธาใน 3
 ลักษณะ คือ

1. ความศรัทธาในคำสอน
2. ความศรัทธาในเพศบรรพชิต
3. ความศรัทธาในพิธีกรรม

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับทัศนคติ และระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
 ของชาวบ้านแม่สอย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งได้ค้นคว้าและดัดแปลงมาจากแนวคิด งานวิจัยที่มีผู้เคยทำมาแล้วในเรื่องที่ใกล้เคียง และเรื่องที่เคยมีการศึกษามาก่อนแล้ว แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ การถือครองที่ทำกิน รายได้ และความสนใจในธรรม จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับ ความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ จำนวนทั้งหมด 36 ข้อ โดยให้เลือกตอบว่า เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ซึ่งใช้วัดในเรื่องดังต่อไปนี้

- 2.1 วัดเกี่ยวกับความศรัทธาในคำสอน (ข้อ 1 - 14)
- 2.2 วัดเกี่ยวกับความศรัทธาในเพศบรรพชิต (ข้อ 15 - 26)
- 2.3 วัดเกี่ยวกับความศรัทธาในพิธีกรรม (ข้อ 27 - 36)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติที่มีต่อการอนุรักษัรพยาบาลป่าไม้ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยมีข้อความทั้งเชิงบวกและเชิงลบ จำนวน 17 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษัรพยาบาลป่าไม้ โดยศึกษาจากความบ่อยครั้งในการเข้าร่วมประชุมและร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวน 2 ข้อ และศึกษาการได้มีส่วนร่วม ในลักษณะงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษัรพยาบาลป่าไม้โดยให้เลือกตอบว่า เคย หรือไม่เคย จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งหมด 7 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนในการคำนวณ

การกำหนดคะแนนของคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในการวัดค่าตัวแปรต่าง ๆ เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์

คะแนนของความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์สำหรับข้อความ เขิงบวก มีเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วย	3	คะแนน
ไม่แน่ใจ	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	1	คะแนน

คะแนนของความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์สำหรับข้อความ เขิงลบ มีเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วย	1	คะแนน
ไม่แน่ใจ	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	3	คะแนน

ดังนั้นเกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อแปลความหมายของระดับความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์นั้น ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ดังนี้

1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความศรัทธาในระดับต่ำ
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความศรัทธาในระดับปานกลาง
2.51 - 3.00	หมายถึง	มีความศรัทธาในระดับสูง

ทัศนคติในการอนุรักษทรัพย์ากรป่าไม้

ระดับคะแนนของทัศนคติต่อการอนุรักษทรัพย์ากรป่าไม้สำหรับข้อความ เขิงบวก มีเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

ระดับคะแนนของทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำหรับข้อความ เียงลบ มี เกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน

ดังนั้น เกณฑ์ในการพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อแปลความหมายของระดับทัศนคติคือ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้นั้น ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ดังนี้

1.00 - 2.00	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับต่ำ
2.01 - 4.00	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับปานกลาง
4.01 - 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติในระดับสูง

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

คะแนนของความบ่อยครั้งในการเข้าร่วมประชุม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีเกณฑ์ดังนี้

ทุกครั้ง	4	คะแนน
เกือบทุกครั้ง	3	คะแนน
บางครั้ง	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	1	คะแนน

คะแนนของการได้มีส่วนร่วมในลักษณะงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีเกณฑ์ดังนี้

เคย	1	คะแนน
ไม่เคย	0	คะแนน

ความน่าเชื่อถือของ เครื่องมือ

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปสอบถามชาวบ้าน ตำบลคอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 ชุด เพื่อนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ในตอนที่ 2 เกี่ยวกับความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ และตอนที่ 3 เกี่ยวกับทัศนคติในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยการใช้วิธี Coefficient alpha ของ Cronbach (วิเชียร เกตุสิงห์, 2530) ผลจากการคำนวณปรากฏว่า ตอนที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่น .79 และตอนที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่น .83 ซึ่งนับว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือสูง พอที่จะนำไปใช้ในการวิจัยได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามรายการในแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยเก็บแบบสอบถาม ซึ่งสามารถสื่อสารด้วยภาษาท้องถิ่นได้ จำนวน 4 คน โดยเก็บข้อมูลระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2533 ประมาณ 2 สัปดาห์

หลังเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลแล้ว ได้นำข้อมูลมาลงรหัส จากนั้นบันทึกลงบนเทป และนำไปประมวลผลข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS^X Program) เพื่อคำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานทางสถิติ

1. แบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรที่ศึกษา โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย
2. แบบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้คือ
  - 2.1 การวิเคราะห์เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) สำหรับการทดสอบสมมติฐานข้อ 1 และ 2
  - 2.2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สำหรับการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3